

## TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2012 vp

### Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista

#### JOHDANTO

##### *Vireilletulo*

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2012 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista (HE 109/2012 vp).

##### *Lausunto*

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 31/2012 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

##### *Asiantuntijat*

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Arto Rajala ja ylitarkastaja Johanna Juvonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Janina Groop-Bondestam, oikeusministeriö
- ylijohtaja Riku Huttunen, Energiamarkkinavirasto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- valtiovarainministeriö
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus / Ålands landskapsregering
- Fingrid Oyj
- Energiateollisuus ry
- Suomen Kaasuyhdistys ry.

#### HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista. Uusi laki korvaisi Energiamarkkinaviraston perimät sähköverkonhaltijoiden ja maakaasuverkonhaltijoiden valvontamaksut, joista säädetään nykyisin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa Energiamarkkinaviraston maksullisista suoritteista (1400/2011). Energiamarkkinaviraston sähkö- ja maakaasuverkkovalvonnan sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoiden valvontamaksuja olisi valtiosääntöoikeudellisesti pidettävä veroina. Valvon-

tamaksut korvattaisiin vastaavilla verkonhaltijoilta perittävillä sähköverkkomaksuksi ja maakaasuverkkomaksuksi kutsutuilla veroilla, joiden perusteet säädettäisiin laissa.

Ehdotuksen toteuttaminen merkitsisi muutosta valvontamaksutulojen budjetointiin. Esitys liittyy vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

## VALIOKUNNAN KANNANOTOT

### *Perustelut*

Esityksen tarkoituksena on muuttaa voimassa olevaa sääntelyä siten, että nykyiset sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoilta perittävät valvontamaksut muutetaan valtiosääntöoikeuden edellyttämällä tavalla veroperusteisiksi. Taustalla on perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö, jonka mukaisesti valvontaan liittyvien maksujen on suurelta osin katsottu olevan perustuslain 81 §:n tarkoittamia veroja. Talousvaliokunta esittää, että lakiehdotus hyväksytään vähäisin teknisin täsmennyksin.

Erilaisilla maksullisilla suoritteilla katetaan tällä hetkellä noin 70 prosenttia Energiamarkkinaviraston kokonaiskustannuksista. Lakiehdotuksen kohteena olevat valvontamaksut muodostivat vuonna 2011 maksullisen toiminnan tuloista hieman yli 70 prosenttia eli yhteensä noin 2,6 miljoonaa euroa. Uuden sääntelyn tavoitteena on määritellä veron taso siten, että sen tuotto vastaa suuruusluokaltaan rahamäärää, joka Energiamarkkinavirastolta kuluu valvontaan ja valvonnan edellyttämään kansainväliseen yhteistyöhön. Koska nykyinen maksutaso ei ole täysin kattanut edellä mainittua toimintaa, tulee verotus vähäisessä määrin nostamaan toimijoiden kustannuksia. Korotukset kohdistuvat järjestelmävastuuseen määrätyn sähkön kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastuuseen määrätyn maakaasuverkonhaltijan maksuihin. Vuoden 2013 talousarvioesityksessä on arvioitu, että veron avulla kertyy tuloja yhteensä 3 031 000 euroa. Veroperusteisiin maksuihin tehtävät korotukset ovat kuitenkin siinä määrin vähäiset, ettei niillä arvioida olevan merkittävää vaikutusta asiakailta kerättäviin sähkön ja maakaasun siirtomaksuihin. Talousvaliokunta pitää veron mitoitusterustetta ja laskentatapaa tarkoituksenmukaisina.

Verovelvollisten kate vastaisi nykyistä maksuvelvollisten katetta. Koska Energiamarkkinavirasto valvoo vain Manner-Suomessa toimivia verkonhaltijoita, lakia ei esityksen mukaisesti sovellettaisi niihin verkonhaltijoihin, joiden kotikunta on Ahvenanmaan maakunnassa (1 §:n 2

momentti). Maakunnan viranomaiset vastaavat valvontatehtävistä maakunnassa ja perivät myös tähän liittyvät maksut. Perustuslakivaliokunta on tutkinut esitystä erityisesti siltä osin kuin se koskee sääntelyn suhdetta Ahvenanmaan itsehallintolakiin. Valiokunta on katsonut, ettei ehdotettu sähkö- ja maakaasuverkkomaksu ole sellainen elinkeinovero, josta päättäminen Ahvenanmaan itsehallintolain (18 §:n 5 kohta) mukaisesti kuuluu maakunnan toimivaltaan. Toisaalta valiokunta on todennut, ettei veron kohdistaminen esitetyllä tavalla vain Energiamarkkinaviraston valvomiin verkonhaltijoihin ole ongelmallinen perustuslain yhdenvertaisuusperiaatteen kannalta. Edellä olevan perusteella perustuslakivaliokunta on katsonut, ettei ole estettä käsitellä ehdotusta tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Talousvaliokunta pitää lakiehdotuksen soveltamisalan rajausta perusteltuna. Lain tavoitteena on kattaa Energiamarkkinaviraston toiminnasta aiheutuvia kuluja. Koska virasto ei valvo verkonhaltijoita, joiden kotikunta on Ahvenanmaan maakunnassa, ei myöskään näiden tahojen verottaminen ole perusteltua. Vastaavalla tavalla on menetelty myös nykyisten valvontamaksujen osalta.

Talousvaliokunta esittää, että lakiehdotuksen 7 §:ään tehdään päätösehdotuksessa yksilöity teknisluonteinen korjaus. Korjauksella ei ole vaikutusta lain perusteluihin.

### *Päätösehdotus*

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

*että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 7 § muutettuna seuraavasti:*

#### 7 §

*Sähkö- ja maakaasuverkkomaksun määrittäminen*

(1 mom. kuten HE)

Jos sähkö- tai maakaasuverkkomaksun määrätymisen perusteena oleva tilikausi poikkeaa kalenterivuodesta, muunnetaan verkkotoiminnan myyntituotot sähkö- ja maakaasuverkkomaksua määrättäessä yhtä vuotta vastaaviksi

kertomalla ne luvulla, joka saadaan jakamalla luku 12 tilikauteen sisältyvien kuukausien lukumäärällä.

---

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk  
vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok  
jäs. Lars Erik Gästgivers /r  
Teuvo Hakkarainen /ps  
James Hirvisaari /ps  
Johanna Karimäki /vihr  
Jukka Kärnä /sd  
Eero Lehti /kok

Paula Lehtomäki /kesk  
Päivi Lipponen /sd  
Jari Myllykoski /vas  
Sirpa Paatero /sd  
Arto Pirttilahti /kesk  
Kaj Turunen /ps  
vjäs. Anne Kalmari /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.